

CAP

VERNELL

ne. 136

Capdepera i Cala Rajada

desembre 1.992.

PORTALET

Cap Vermell.

**Desembre 1.992.
Ne. 136.**

**Bolletí de l'Obra
Cultural Balear.**

**Capdepera
i
Cala Rajada.**

L'hem fet:

Joan Rai.
Pep Terrassa.
Ma. Antònia Gomis.
Jaume Fuster.
Paco Galià.
Sebastià Ferrer.
Biel Torres.
Joan Espiritusanto.
Miquel Ferragut.
Llucià Sirer.
Isidor Rodríguez.
Isidre Boné.

**Dipòsit legal 1197/80.
Imprimeix:
Apostol i Civilitzador .
(Petra).**

**Els col.laboradors d'aquesta
revista, expressen la seva
opinió als articles firmats.**

**Cap Vermell.
Apartat de correus,69.
Capdepera.**

DUES PASSES ENDAVANT, UNA ENDARRERA.

La Llei d'Espais Naturals (LEN) aprovada pel Parlament Balear la passada legislatura va posar fi a una etapa de la nostra història marcada per les batalles constants entre el moviment ecologista i algunes promotores urbanístiques per presservar o edificar alguns espais naturals que havien escapat del primer boom de la construcció. Sa Dragonera, Es Trenc, S'Albufera, Sa Canova, Capocorb o Mondragó són topònims que han quedat per recordar una lluita col·lectiva i desordenada, incapaç de frenar el desordre que imposava la lògica de les inversions, mancada d'unes Directrius d'Ordenació del Territori que harmonitzassin el creixement i la conservació del patrimoni comú.

La llei d'Espais Naturals no organitzava el territori de les illes Balears, no ens permetia saber QUE podíem fer i ON podíem fer-ho, però al manco delimitava els espais on NO podíem fer determinades construccions, almanco presservava una part substancial del nostre paisatge. No era la terra de Canaan, però era una passa endavant en la travessa del desert.

Ara, el Parlament Balear, a instàncies del grup PP-UM, ha iniciat els tràmits per modificar aquella llei. Els arguments de la majoria són ben vàlids: el text vigent de la LEN presenta unes equivocacions, uns errors que s'han de subsanar per no perjudicar interessos legítims. Seria necessari estar-hi d'acord si els diputats del PP-UM haguessin explicat, un per un, els errors que han detectat a la LEN i si justificassin cadascun dels retalls que proposen.

No ho han fet, i això ha obert la veda de les sospites. L'experiència ens fa veure interessos particulars inconfessables darrera cada quarterada usurpada a la natura, darrera cada paisatge furtat a les generacions futures. Més quan el text presentat pel PP-UM és particularment impresentable, amb errors que delaten presses i amb mapes indesxifrables que fan impossible el debat. En alguns casos, els retalls són tan grans que just els explica la demagògia i la venjança.

Si la LEN ha de reformar-se és necessari el consens. L'Ordenació del Territori no pot ser moneda de canvi, no pot estar en mans de trànsfugues ni pot ser imposada per les majories. No podem malbaratar els mapes cada quatre anys en funció dels resultats electorals. La seguretat jurídica demana estabilitat.

Després de nou anys d'autonomia encara no tenim aprovades unes directrius d'Ordenació del Territori previstes a la Llei. El present i el futur són plens d'incertesa. Terra i ciutadans cohabiten sense cap llei que els empari. Mai no sabem que passarà demà. La LEN va ésser una passa endavant. Ara no hauríem de tornar a Egipte.

(Editorial conjunta de les revistes de 'Associació Premsa

Forana de Mallorca)

la col.laboració del director del CP. S'Alzinar, han organitzat i coordinat la utilització del gimnàs de l'escola, per una part per controlar el bon ús i per altres possibilitar una efectiva utilització de les seves instal.lacions. Esperem que tots els usuaris respectin les normes i cuidin les instal.lacions, al cap i a la fi són de tots.

CONFERENCIA. Dia 21 de novembre el PSOE de Capdepera organitzà una xarxa - col·loqui al teatre principal on presentaren el programa dels deu anys de govern socialista a l'Estat i el tractat de Maastricht. El diputat José Alonso i Maria Fernandez, foren els oradors. Reuní a unes trenta persones.

FESTIVITAT DE LA POLICIA LOCAL. El dia 21 de novembre la policia local del nostre municipi, celebrà la seva festivitat, amb un refrigeri en les noves dependències de la Policia Municipal. El batle, D. Antoni Muntaner, aprofità per presentar les noves instal.lacions d'aquest local als assistents a l'acte. El regidor de interior- al igual que el batle- , va felicitar als policies per la seva feina. El sargent D.Bernat Amengual entregà una placa a D. Melsion cap de policia, per la seva jubilació en el cos actiu.

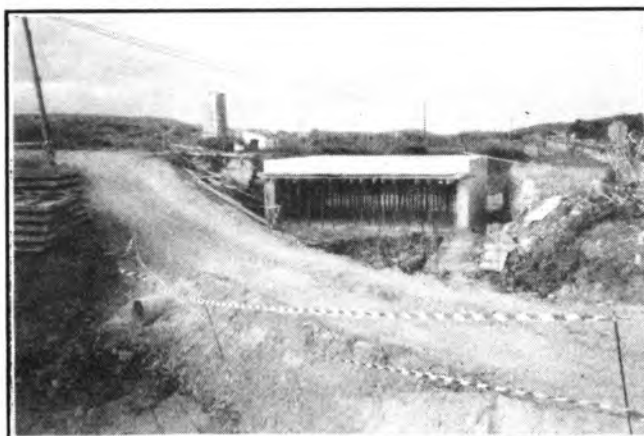
Nova seu de la Policia Local, al magatzem del carrer Roses.

GESA. Està fent obres al cable submarí que uneix la subestació de Sa Mesquida i Menorca, i que suministra electricitat a l'illa veïnada.

La platja quedà durant uns dies xapada en dues, i hi ha un tall d'obres que fan feina a la mala.

PONT DE SES FONTANELLES. Amb prou mal gust s'ha construït un nou pont, esbucant l'anterior. La quotidiana imatge del pontet passarà a la història. Molta tècnica, molt de mitjans però els enginyers encara no han après a conjugar les seves obres amb el medi. Tot ben quadriculat i encimentat.

Aquesta obra s'inclou al pla de millora i prevenció de les torrentades, de la Conselleria d'Obres Públiques i Urbanisme.

RECUPERACIÓ DE MATERIAL ROBAT. En una de les accions de recerca de material sustruït, la Policia local recuperà objectes productes de distins robatoris efectuats a la zona. Un dels beneficiats va ésser el Col.legi de Capdepera que recuperà un video. Esperem que segueixin actuacions com aquesta.

CONCERT DE SANTA CECILIA. El passat dia 22 de novembre, el CC. Banda de Música de Capdepera celebrà la festivitat dels músics amb un concert extraordinari on, per primera vegada, alguns dels joves músics dirigiren la Banda i uns altres interpretaren peces musicals com a solistes, acompanyats de la resta de la Banda i alguns músics més, dirigits per N'Enric Pastor. Després hi hagué un refrigeri.

COORDINACIÓ D'HORARIS del gimnàs de Capdepera. Els regidors de l'àrea social i el de cultura, amb

RENOVACIÓ CONSELLS ESCOLARS. Al CP. S'Auba i S'Alzinar, s'han duit a terme les eleccions als Consells Escolars, igual que a la resta de l'Estat. Aquest òrgan colegiat és una forma de participació de tota la comunitat en les tasques educatives. Pares, mares, alumnes, mestres, personal no docent i ajuntament podran dir la seva i junts treballar per a la millora de l'ensenyança al nostre poble.

MAQUETA. El grup de "rock" *Haciendo el Pino*, un dels més consolidats i veterans, està gravant una maqueta de gran qualitat, que podria servir per llançar el seu primer disc. Malgrat no comptar amb cap ajuda o subvenció institucional, pareixen llançats a fer-se conèixer.

Per altra banda, SDA també pretenen gravar una altra maqueta (ja disposen d'una però gravada amb pocs medis).

EN MARXA. Ja han començades les obres Elionor Servera, ara han de passar un parell de mesos amb talls de carrers, forats, pols i molèsties pels veïns i vianants, però a la fi tindrem el principal carrer de Cala Rajada amb un "New Look" i les canonades noves. El regidor d'Urbanisme té previst que pel març s'acabin. Contents estarem si es fa abans de la temporada d'estiu del 93. Als comerciants just els faltaria que, a més de les contribucions especials, a l'estiu el carrer estigués a l'aire !. Al manco han començat de valent.

Obres d'embelliment del carrer Elionor Servera.

PLAÇA DELS PINS. No, no tornam a dir cauen les peces de l'escenari, sembla que les han arreglades, (definitivament ?), però... ja que hi som: ¿ Per què no es posa qualche protector a la fusta? Una capa de barnís, o altre producte semblant, allargaria la vida de bancs, pèrgoles i plataforma de l'escenari. No ho trobau ?

NADAL. Ja han estat instal·lades les bombetes al carrer, anunciant l'arribada de les festes de Nadal. Enguany la crisi i el retalls presupuestaris (particulars i de les administracions) seran els protagonistes. Però com diu En Solchaga " De situaciones más duras hemos salido ".
Bon Nadal a tots !

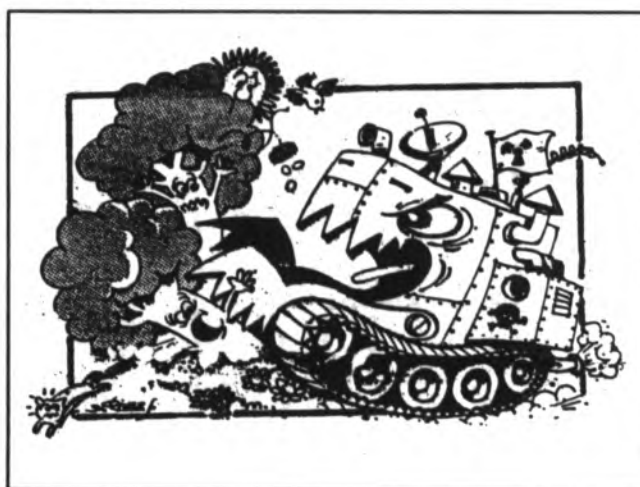

ROBATORI DEL MES. Continua l'onada de robatoris. Molt comentat ha estat la substracció de 500.000 ptes a la casa d'un jove matrimoni, que ven cupons dels cecs.

CORREUS. De fons, generalment, ben informades el despatx de correus de Cala Rajada serà "Oficina Tècnica" al llarg de tot l'any. Això suposarà una millora del servei i que, per exemple, durant l'hivern els residents podran efectuar totes les operacions de caixa postal sense haver de desplaçar-se a Capdepera.

ESPAIS NATURALS. Malgrat que la modificació de la Llei d'Espais Naturals, no afecta a Capdepera, alguns veïns del nostre poble es manifestaren el 26 de Nov. a ciutat en defensa de l'esmentada llei. Una pancarta, en defensa de la llei, encara és visible a la plaça de l'Orient.

Capdepera aporta un granet, encara que minúscul, a l'èxit del major acte reivindicatiu fet a les Illes.

Llegueix Cap Vermell, no fa agrura.

AVISOS, NOCES, i ... COMUNICATS

CONVOCATÒRIES URGENTS.

***AJUDA ALS NINS BOSNIS:** Recollida de medicaments (consultar llista d'aconsellables als cartells) per dur als pobles i ciutats sitiades de Bòsnia-Herzegovina. L'any passat els municipis del Llevant mallorquí respongueren molt favorablement a la crida solidària. Enguany , que s'ha ampliat a la resta de Mallorca, ens haurien de superar.

Aquests medicaments s'envien directament al centre de l'ONU a Split, Croàcia, i els cascs blaus i voluntaris els repartiran per Sarajevo i altres ciutats en què la població civil pateix un ferotge setge.

CONTACTE: Carrer Centre nº 10 (Capdepera Ràdio), dilluns, dimarts i dimecres. De 9 a 14 hores i de 17 a 21 hores.

Fins dia 18 de Desembre.

Per què la solidaritat no sigui només una paraula, col·labora !

*** DONANTS DE SANG:** Dia 16 de desembre (de 18 a 21 hores), al Ajuntament, podreu fer donació de sang. Si sou donants habituals ja estareu informats personalment, si no... serveixi aquest comunicat d'invitació . Animau-vos!.

Avui pots ajudar a salvar una vida, demà (Deu no ho vulgui) tú pots necessitar que t'ajudin.

FESTES de L'ESPERANÇA'92

Un any més celebrem la festivitat de la patrona de Capdepera, la Verge de l' Esperança. Com cada any s'han editat uns programes de festes que, enguany, inclouen una presentació a càrrec de l'il·lustríssim canonge Llorenç Tous. Entre d'altres actes programats destacam:

*** ANEMA FER NEULES:** Dissabte dia 12 de Desembre de 10 a 13 hores, els nins i ninres poden anar a fer neules a la capella del Castell (portau estisores).

*** II DIADA CICLISTA L'ESPERANÇA 92.** Diumenge dia 20 a les 11,30 hores sortida des de la plaça des Sitjar. Es farà una volta pel municipi. Per a totes les edats.

Al final es sortejarà una bicicleta entre tots els participants.

BATEC.

La CC Banda de Música de Capdepera, segons declaracions del seu president a la ràdio, passa per una greu crisi financera provocada per la tardança en cobrar subvencions municipals (amb les quals paga al seu professorat).

Sembla que part dels doblers han estat entregats i es podrà pagar als professors, que amenaçaven amb deixar d'impartir classes si no cobraven. D'on habran sortit amb tanta rapidesa?

La manca de liquidessa, crònica, que pateix l'Ajuntament i la dependència del Centre Cultural de les subvencions, han estat la clau de la crisi.

Es fa evident que el conveni entre ambdues institucions ha de replantejar-se.

També hi ha rumors de la dimissió del seu president, Tomeu "Bou". I per acabar d'arreglar aquest embolic, cert diari de Palma acusa l'Ajuntament de retirar la subvenció, a la Banda, per que el seu president és del PP. Quan ja l'han cobrada en part.

Això són "culebrons" i no els de la tele.

Tres i no rés.

ANY 1992
Any del llum

ANY 1993,
Any de les ombres?

Ull de vidre.

Fou el passat estiu al concurs de paelles de les festes de San Roc'92.

Aquí tenim la paella guanyadora....però poseu un poc d'imaginació i color: l'arròs d'un verd/blavenc ó blau/verdós, els caramerlans rosadets i gustosos i el prebe ben vermell. Diuen que de gust era superior.

La foto de n' Eva Ferrer ens torna olors i sabors del passat estiu, de l'ambient festiu i popular que envoltà l'aconteixement. Bon profit!

AGENDA DE LA VILA.

Mes de novembre.

NATS.

Dia 3, Odeya Jesse Evans, de na Lucia i en Alejandro.

Dia 7: Hipòlito Gonzalez Joseit, d'Eva Anke i d'en Hipòlito.

Dia 15, Joan Ladaria Gayà, de n'Antònia i en Lluís.

Dia 17, Jenifer Lucena Aguilar, de n'Isabel i en Manuel.

Dia 22, Alex Liesegang Escamilla, de n'Isabel i Alberto.

Dia 28, Ramona Salazar Jantchewski, de n'Alexandra i en Nicanor.

FINATS.

Dia 24, Ana Sancho Flaquer 'de ses Talaioles' (15-4-1919)..

Dia 29, Maria Recha Font (-1912)..

NOCES.

Dia 15, José Moreno Pol i Apolonia M. Sancho Fuster.

Dia 21, Francisco Godoy López i Francisca García Paris.

Dia 22, Vicente Garau Carrió i Maria N. Verdera Ginard.

PAPER COUCHE

La cofraria municipal de turisme ha editat un fulletó exalçant les virtuts turístiques del terme. Encapçalat per un respons del sr. batle, un seguit de panoràmiques, des de angles inverosímils, mostren idíl·liques platges de fina arena -el tòpic és el tòpic- paisatges verd-fotografia, un professor de tennis calb i un començar i mai acabar de festes i activitats culturals.

Tot i la cura staliniana a l'hora de triar les fotografies - on són els hotels que allotjaran els turistes? on la carretera entre flors per els ciclistes? on són els edificis que han destruït el pinar del penyasegat d'es Cap Vermell? - no han parat esment en les ginyes de les motes que corren per sobre l'arena de la protegida platge de Sa Mesquida.

Sembla que els destinataris de tan primorós català són els alemanys i els anglesos, principalment; així que no s'enten que els reparteixin pel carrer de la Mar -Tan malament estan els hotelers que esperen que els gabellins hi anem de vacances?-. Tampoc es compren que l'únic idioma emprat sigui el castellà, a no ser que ho hagin fet expressament, per mostrar als estrangers la gran aportació gabellina a la cultura universal: la llengua castellana. Si és així ens callem.

Males llengos parlen d'una utilització perversa dels diners públics. Noltros no diem tant perquè les aparences enganyen i, qui sap els recòndits motius que han tingut per fer-ho així.

És sabut que quan els polítics no tenen idees ni programa justifiquen el càrrec amb un grapat de fulles paper-couche. I dò això.

No tot han d'esser negatives crítiques destructives. Una genialitat, en Uep d'en Gustavo disfressat de turista.

CALES DE CAPDEPERA MALLORCA

CAP VERMELL

NO EN TROBAREU CAP COM AQUESTA AL MERCAT

AMB ALERONS I SENSE ALERONS

HO XUCLA TOT !

Pes cap que crema. Concert extraordinari de Santa Cecília.

El passat dia 22 de novembre, el C.C. Banda de Música de Capdepera celebrà la festivitat dels músics -Santa Cecília-, amb un concert extraordinari, on per primera vegada alguns músics joves dirigiren algunes obres de tots conegudes. Uns altres demostraren el domini dels instruments -de la bona tècnica adquirida i la perfecta realització-, amb la interpretació de distints solos, acompanyats de tots els músics de la Banda que demostraren el seu afinements i correcta conjunció en les distintes obres interpretades; dirigits pel director Enric Pastor, que des de bastant d'anys ha demostrat esser, a més d'un bon professional, un perfecte compositor i director, enlairant -juntament amb els professors-, el grau musical de la Banda del nostre poble.

La festa acabà en un refrigeri a tot els assistents al concert, on es va fer entrega d'un carnet de soci honorífic a l'anterior director de la Banda "Mestre Tomeu".

Per una altra part 'en el mateix acte, sorprenentment, el President del C.C. Banda de Música de Capdepera va presentar la dimissió del seu càrrec per motius de pressions internes i externes.

Posteriorment ens vam dirigir al President per intentar que aclaràs els motius de la seva dimissió. Ens va manifestar que un grup de sis o set persones estaven criticant i fent córrer com a rumor dins el poble que la seva gestió com a President, era desastrosa i que no tenia el recolçament de les

persones del C. C. Banda de Música, ni dels propis músics; en definitiva li demanaven que les deixàs a ells, que demostrarien una millor gestió. Per això, per tal d'evitar conflictes interns de la Banda i també per concienciar als músics i socis del Centre Cultural, de què hi ha un grup de persones de defora de la nostre Banda, que "xerren" malament i per tant que no les importa la música, sinó que només pretenen defensar uns interessos molts privats. El President ens demanà que s'analitzi els resultats -no només musicals, que corresponen als propis músics, professors i clarament a N'Enric Pastor, com a vertader dinamitzador de la part musical-, sinó també a les nombroses gestions d'ell i de quasi tota la Junta, per a què tot estigués preparat a l'hora de les actuacions, les reunions, la coordinació i bona col·laboració amb l'Ajuntament,... Acaba dient que referent a la seva dimissió tenen la darrera paraula els socis, pares d'alumnes de l'Escola de Música i el propis músics, que decidiran si volen la seva dimissió o no.

No hem pogut aclarir les persones implicades, però per una part pensam que no és imprescindible per fer una valoració del problema, que estam segurs preocuparà a la majoria dels gavellins. Per una altra part pensam que és molt trist que a unes activitats lúdiques i culturals, sempre hi hagi algunes persones que intentin destruir-les sense interessar-lis massa la cultura que d'elles pot sorgir. Esperem que el poble segueixi fent cultura.

EL TEMPS

... EL NOSTRE TEMPS PER JOAN ESPIRITUSANTO

Hem tomat tenir unes temperatures excel·lents durant tot el mes de novembre. No podem dir el mateix pel que fa a les pluges. Desgraciadament, continuam patint una manca d'aigua que s'ha fet ostentosa al llarg de tot el mes.

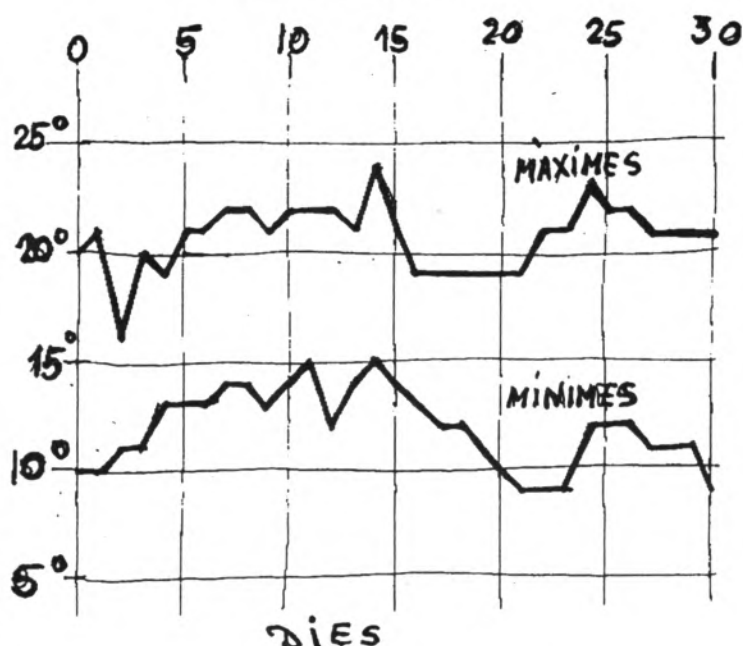
Poc tenim a dir pel que fa als dies de pluja. Es redueixen a tres dies. El primer del mes amb $11,6 \text{ l/m}^2$, acompanyada, tant el capvespre com a la nit, de tormentes. Continua el dia dos, amb $1,1 \text{ l/m}^2$. I el dia 17 que devers les sis de l'horabaixa caigueren un parell de gotes inapreciables.

Deixam constància de dos dies de boira. El 23 matí que no hi veien un pam davant el nas i, el 24 que anà minvant.

Un altra fenomen digne d'esser destacat va ser el vent de Ponent, el dia 12. Quasi no es deixar notar a la part de Cala Rajada.

Repasant les anotacions d'anteriors anys veiem que el novembre passat vam tenir $77,7 \text{ l/m}^2$, l'any 1990 en tinguérem $228,7 \text{ l/m}^2$ i, el 1989, $55,4 \text{ l/m}^2$. Per aquestes dades podeu donar-vos compte de la tacanyeria d'enguany.

GRÀFICA DE TEMPERATURES - NOVEMBRE -

GUIA MUSICAL

"CONCERT DE FLAUTA BARROCA"

Dissabte, 12 a les 17 h.
a l'església de Cala Rajada
Organitzen "Un hivern a Mallorca" i
Patronat Municipal de Turisme.

"CORAL S'ALZINAR"

Dilluns, 21 a l'església de
Cala Rajada
Organitzen "Un hivern a Mallorca" i
Patronat Municipal de Turisme.

Bon Nadal
i
feliç any 1993

vos desitjam els que feim *Cap Vermell*

Contra la macropresó de Mallorca

Davant les informacions i notícies que s'han fet públiques sobre la ubicació d'un nou centre penitenciari a l'illa de Mallorca, amb les característiques d'una macropresó, que segons el model exposat el 9 d'abril de 1992 pel Ministre de Justícia Tomàs de Quadra Salcedo estaria dissenyat pràcticament com una ciutat independent, dominada per una torre de control de 70 metres d'altura, dividida en 14 mòduls amb una capacitat total acostada als 1000 reclusos, i amb una superfície construïda d'unes 50 Ha, consideram com a molt negativa la construcció a Mallorca d'aquest centre, a qualsevol que sigui el punt que es faci.

La seva ubicació a la nostra comarca tendria uns forts efectes desarticuladors sobre l'economia agrària, en afectar de forma molt important la zona del vinyet, i reduir de manera considerable la superfície de vinya integrada dins la Denominació d'Origen Binissalem, precisament ara quan s'ha aconseguit la seva concessió, després de molts d'anys d'esforços. D'aquesta manera un sector agrícola amb possibilitats -el vitícola- es veuria greument afectat.

El reconeixement d'aquesta comarca vitícola de part de la Comunitat Europea, i tots els esforços duits a terme per a la seva consolidació, ara serien desaprofitats.

Els pobles de la nostra comarca no estan en condicions de suportar els impactes socials (demogràfics, de convivència, seguretat ciutadana, etc.) que es produirien, transformant d'una manera negativa el teixit social i la qualitat de vida aconseguida als pobles.

Les conseqüències de caràcter econòmic repercutiran sobre una zona que no ha estat beneficiada directament pel negoci turístic, i que amb la crisi industrial, comercial i agrària, té plantejades dificultats importants.

No es tracta tan sols del conjunt de petits propietaris expropiats -molts dels quals tenen en aquestes terres la font principal d'ingressos-, sinó de les conseqüències generals sobre el conjunt de l'economia: pèrdua de valor dels terrenys, desactivació comercial, etc. Sense dubte la macropresó no crearà cap casta de riquesa per a la gent de la nostra comarca i de Mallorca en general, en tot cas la destruirà.

Volem constatar també la manca d'infraestructures i recursos que pateixen els pobles de Mallorca, producte de les insuficiències de la inversió pública i que fan impossible l'absorció d'un impacte tan traumàtic: la inexistència d'un abastiment d'aigua potable garantit; a vegades de xarxa de clavegueram; de depuradora; les males condicions de les carreteres, camins i vies públiques; la insuficiència de vigilància policial, etc.

També hem de considerar els impactes mediambientals que provocaria aquest macroassentament urbà a la nostra ruralia (a una zona ja prou castigada per l'autopista). El territori i el paisatge constitueix el bé més preciat de la nostra illa, i -sens dubte- el recurs bàsic per al nostre futur. La macropresó

sacrificaria irreversiblement el paisatge, l'entorn i el medi natural.

Per últim aquesta casta de macropresons massificades, obeeix tan sols a criteris d'estalvi econòmic, no respon a cap de les necessitats existents a Mallorca, i es contradiu amb els objectius de reinserció social establerts a la Llei General Penitenciària.

Coordinadora Local de Santa Maria del Camí contra la macropresó de Mallorca

Ajuntament de Santa Maria del Camí.
Associació Federada de Caça amb Arts Tradicionals,
Associació de Tercera Edat, Associació de Pares d'Alum-
nes del CP Melcior Rosselló, Associació de Pares d'Alum-
nes del Col·legi Ramon Llull, Banda de Música, Col·legi
Públic Melcior Rosselló, Col·legi Ramon Llull, Club Es-
portiu Santa Maria, Club de Bàsquet, Club Unió Ciclista,
Club de Petanca, Denominació d'Origen Binissalem, Ger-
manes de la Caritat, Grup d'Esplai Migjorn, Grup Mos
ho Pensam, Grup Trescamons, Grup de veinats de s'Esco-
leta, Grup de Veinats de Son Cosset, Grup de Veinats de
sa Vileta, Grup de Veinats de Son Fango, Grup de Can
Beia a Lluç a Peu, Grup de Ball de M. Mateu, revista Coa-
negra, Tanys Novells

En Toniet de Sa Clova

Hola, som en Toniet de Sa Clova, i sabeu: **NO TOT ÉS ALLÒ QUE SEMBLA**

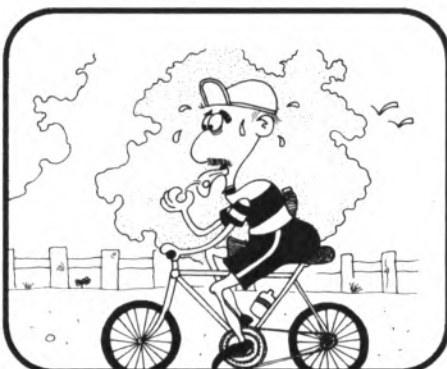
La pobra tia Magdalena, des de que va quedar viuda, no pot dormir els vespres i ha de prendre pastilles cada vuit hores.

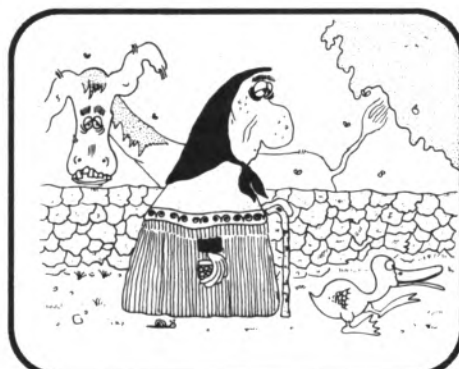
...i la seva filla Damiana, des de que va deixar de festejar, està molt trista i pren antidepressius cada vuit hores.

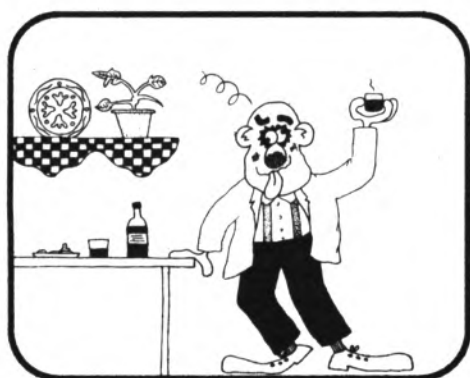
Te'n recordes de la tia Bel? La que viu devora la plaça de toros? Sempre té mal de cap i reuma als ossos i si no pren pastilles per al dolor no pot donar ni una passa.

D'altra banda, el tio Guillem el de Son Moro, que és molt esportista i ara s'ha comprat una "mountain-bike", només pren fibra i vitamines per estar fort...

... i la seva germana, na Maria, té molt mala circulació a les cames i mal d'esquena i, per això, sempre ha de prendre cafiaspirines.

I l'amon Tòfol, que mai va a cap bar, però mentres dina i sopa es beu un litre de vi amb gasosa i dos rebentats d'anissat en acabar?

AIXÒ SÍ, TOTS ELLS ESTAN EN CONTRA DE LES DROGUES; MAI LES HAN PROVADES NI MAI LES PROVARAN

DROGUES NO, GRÀCIES

**Text: Lourdes Quintana
Dibuixos: Francesc Aguiló**

Nota: Els personatges d'aquesta història són imaginaris

CONVERSA AMB

ANTONI BONET

PRESIDENT DE L'ASSOCIACIÓ HOTELERA

Si hi ha un tema estrella a les acaballes del 92 -Qui recorda fets tan llunyans com els Jocs Olímpics o l'expo? - és la crisi. Sembla que tot estigui en crisi. Crisi de l'hisenda pública, crisi dels sectors de la construcció, crisi de les empreses, crisi de la pesseta, crisi de la Comunitat Europea, crisi de la crisi mateixa. De tota aquesta literatura crítica el que a nosaltres ens interessa és, pel compte que hi tenim, la influència sobre el turisme.

Per això hem volgut conèixer l'opinió d'una de les persones que més hi entén d'aquestes coses, D. Antoni Bonet, director d'hotel i President de l'Associació Hotelera de Capdepera.

Pel que sembla, aquest estiu passat, el turisme no ha anat del tot bé, si hem de fer cas del rum-rum del carrer i de les notícies dels diaris, i comença a preocupar a molts la crisi turística.

Per entrar en matèria, ens podríeu fer una valoració de la temporada que just ha acabat?

Per a uns potser crisi, per a uns altres no tanta crisi. Però, en definitiva, l'ocupació a la zona de Capdepera, considerada globalment, ha estat d'un poc més d'un 70 per cent. Coincidint, al final, l'ocupació de les distintes categories, encara que als establiments de més categoria els ha costat més d'omplir. L'ocupació, per categories, entre un 69 per cent i un 75 per cent, ha estat més baixa que l'any passat. Incloent els apartaments, dels quals, en principi, es pensava que la seva ocupació estaria molt per damunt de la dels hotels i no ha estat així.

Les valoracions són sempre relatives, jo no parl de crisi turística en si, de turisme n'ha està venint, en ve molt. Les estadístiques de l'aeroport diuen que vénen tants o més turistes que mai, ara el que passa és que ens l'hem de repartir, i que actualment ve molta gent per pocs dies, això fa que a l'aeroport comptabilitzin moltes d'entrades i sortides i els hotelers poques estàncies. Fa anys no es concebia que vinguessin clients de divendres a dimarts o de dimarts a dissabte, o per una setmana fins i tot. Si hi afegim les ofertes, de les que indubtablement se n'ha de parlar, ja que estan a l'ordre del dia i que no solament no s'han pogut erradicar sinó que van a més, he de dir que la temporada no ha estat massa bona, per no dir una altra cosa.

La reducció de les estades és un fenomen general, la gent es dedica a fer més vacances i més curtes. Abans venien per dues i tres setmanes i, avui, la gent té 40 o més dies de vacances que compensen amb hores extres o fent feina dies de festa. Tenen molt més temps que abans i fan més sortides i més curtes. Es una moda. Els matrimonis, a més de plegats, surten de vacances per separat amb els viatges que organitzen els clubs. També hi ha les ofertes de vols barats

Pel que fa a la qualitat, des de fa temps, 25 anys per posar una data, comença a dir-se que el turisme que venia era d'una capacitat adquisitiva menor, de fet és així i, més, és lògic que cada any s'incorporin al turisme noves persones de menys poder adquisitiu, potser de menys educació, cultura, etc. que indubtablement fa fugir als de nivells més alts.

Mallorca és el millor d'Espanya i, Cala Rajada la perla més preciosa de Mallorca. Hi ha qui pensa que la natura ens ho ha donat tot fet. No és necessari fer res. Si de cas malmenar-la un poc, a la natura.

Amb quin estat es troba Cala Rajada?

Els hotelers fa un parell d'anys que obtenen minses puges de la venda dels paquets turístics als tours-operadors; per la banda contrària, els costos no deixen de pujar. De quina manera afecta al marge comercial i, quines conseqüències pot tenir per al sector?

Cala Rajada ha perdut. Fa uns anys era comparable a les millors zones de Mallorca i l'ocupació era de les més altes. Però als altres llocs han millorat moltíssim. Si miram, per exemple, la Platja de Palma, on s'hi han fet millores extraordinàries, vèiem que les famílies comencen a anar-hi de vacances i allà, abans no hi anava aquest tipus de turisme.

No ens podem dormir amb el pla d'embelliment. Un motiu d'haver perdut part del turisme és no haver fet la infraestructura i l'embelliment com i quan tocava fer-se. Cala Rajada és molt extensa i el que s'ha fet quasi no es veu. A Ca'n Picafort o a Cala Millor basta sortir de l'hotel per veure el que s'ha fet. Aquí tenim la plaça dels Pins, l'avinguda de Gabriel Roca i la del Mediterrani, i tot junt es veu poc. Però jo tenc confiança, la fase final de l'embelliment està en marxa, les obres ja han començat i serà una gran millora.

Se'n parla, i ja és una gran cosa, del passeig marítim entre Cala Lliteres i l'Agulla. Hem de tenir en compte que és la zona que més ha crescut, s'hi han construït moltíssimes de places i està bastant malament. Si al projectat hi poguéssim afegir aquest passeig peatonal aconseguiríem una zona bastant competitiva.

Afecta d'una manera considerable i molt important i segurament els afectes es veuran d'aquí a pocs anys. L'hotelier que aquests anys passats, quan els percentatges d'ocupació en lloc d'esser del 70 per cent eren de més del 90 per cent, es va preocupar de modernitzar l'establiment està en bona situació, en canvi el que no s'ha preocupat i ho ha de fer ara, amb els beneficis actuals, difícilment ho podrà fer. Els efectes els veurem d'aquí a pocs anys, de moment hi ha hotels que sobreviuen com poden i, clar, si no hi ha beneficis no poden millorar i, si no milloren no poden cobrar més. Els tour-operadors, en alguns casos, ja no volen agafar segons quines places perquè el mateix client tampoc les vol. D'aquí a poc vorem els efectes dels pobres balanços actuals.

Un hivern a Cala Rajada?

Hi ha tours-operadors que no volen venir a l'hivern perquè necessiten una oficina, una guia, organitzar els trasllats de clients, i s'estimen més no venir, n'hi ha d'altres que no vénen a l'estiu al no tenir una infraestructura muntada. Per exemple, aquí no hi ha cap tour-operator espanyol, i no és que no els volgum; esperem que algun dia es decideixin a instal·lar-se a Cala Rajada.

La zona, tan al nord, no crec que reuneixi les condicions òptimes per a un turisme d'hiver. Aquest hivern hem anat a més, hi ha cinc hotels oberts. Esperem que els vagi bé.

D'un temps ençà sentim parlar molt de turisme de qualitat. Sembla que és l'opció dels qui manen. Què ens pot dir, d'aquesta aposta per la qualitat?

S'atreviria a fer un pronòstic per a la temporada vinent?

Al darrer Cap Vermell hi ha un article d'en Miquel A. Flaquer sobre la qualitat que està molt bé, demostra que se va a buscar la qualitat per part de les empreses. Ara bé, què és la qualitat? Per explicar-ho d'una manera comprensible, la qualitat és quan coincideixen, com tres circumferències concèntriques, el què és promet, el què realment es dona i el què espera el client. Aleshores, al parlar de qualitat, no és necessari referir-se a camps de golf i coses així. La qualitat es pot trobar a una pensió, sempre i quan coincideixin les tres circumferències: Es prometen, damunt el fullet publicitari, uns serveis, llavors el potencial turista, en funció del què ha de pagar i de les ofertes del fullet, es fa una idea del què rebrà. Quan coincideix el què es promet, el què espera el client i el què efectivament rep, això és qualitat total.

Pel que fa a la política de la Conselleria de Turisme jo pens que és bona. S'ha d'anar a pujar el nivell, perquè el client cada dia espera més; els europeus són uns turistes professionals, ja fa molts d'anys que surten de vacances, viatgen molt, veuen molts d'hotels i de cada vegada demanen i exigeixen més. Ara bé, no podem eliminar el turisme de masses perquè és per lo que estam preparats.

Veurem com desapareixen, a poc a poc, aquelles cases familiars que fa no molt de temps dèiem que mai no desapareixerien i que sempre existirien perquè al client li agrada el contacte personal amb l'amo i sa madona. Doncs, per desgràcia, anam veient que això ja no és així. El client exigeix de cada vegada més, i si troba més confort als hotels nous abandona els vells.

Crec que la política és bona, s'han posat al davant d'una evolució que existeix i que ens beneficiarà a la llarga i farà desaparèixer el turisme de més baixa qualitat, i no em referesc al turista de baix poder adquisitiu, que té els mateixos drets que qualsevol altra a disfrutar de vacances, sinó a al turista que ningú vol perquè no té un mínim de cultura i educació.

Avui, quan els fullets dels tours-operadors fa poc que han sortit, és molt difícil parlar de l'estiu que ve. El que està clar, i l'any vinent no serà una excepció, és que el client, de cada vegada més, reserva tard.

Fa poc vaig llegir al diari que les perspectives sobre el turisme anglès eren bones, al cap de pocs dies ja ho desmentien dient que el mercat anglès fallaria. Tot això són especulacions que no serveixen per res, més que per alarmar, en un sentit o altra, a la gent.

Segurament, quasi ningú els s'ha mirat als fullets de les agències. Ara la gent està preparant les vacances de Nadal i Cap d'Any. En les vacances de l'estiu que ve no hi han pensat en absolut.

Es un món tan canviant, el del turisme, que és molt difícil de dir el què passarà; però podem dir que la devaluació de la pesseta ens és favorable. Tenguérem una devaluació al mes de setembre i una altra ara fa poc. Pel turisme va molt bè. No dic en general, als espanyols, si ens beneficiarà o perjudicarà, això ja ho veurem més envant; però al turisme el beneficiarà.

La desgràcia és que aquesta segona devaluació no s'hagi produït un mes abans, perquè aquest sis per cent el guanyaran els tours-operators, ja que els fullets amb els preus ja són al carrer i no hi haurà cap agència que baixi els preus, el que segurament diran és el que han dit altres vegades, que ja s'ho veien venir hi ho calcularen a l'hora d'escandallar els preus; ara, això no s'ho creu ningú. Els tours-operators faran el gran negoci. Per ventura no podia ser d'altra manera, però ha estat una llàstima que de la devaluació no se n'hagi pogut aprofitar el client.

A més, el turista es queixa que les despeses addicionals li surten molt cares, que Espanya és caríssima. Amb la devaluació ho trobaran més barat i això és positiu.

Un

per aquesta foto.

Aquesta fotografia és complement indispensable del catàlec turístic editat pel Patronat Municipal de Turisme. Mostra una perspectiva del barri hotelier de Cala Agulla.

A on sinó, pernoctaran els turistes mentre estiguin entre nosaltres ?

ES PADRES DE SA PLAÇA DE L'ORIENT

Sebastià Ferrer "Es Maleter"

En Biel i en Tià, dos amics que feia una temporada que no sortien plegats a estirar ses cames, s'altra dia decidiren sortir a donar una volta. Cansats de seure en es pedris de sa plaça de l'Orient i no veure res per davant sa punta d'es nas, perquè es pedris estava ple de gent i a ells els havia tocat seure on no hi vol seure ningú, darrera uns destorbs mals garbats, negocis permanents que han instal·lat a sa plaça, que just deixen estirar ses cames.

Aquests negocis muntats per aquests pobrets desamparats de sa Telefònica i l'Once, que no tenen ni un duro per fer cantar un cec. Mirau que no poder muntar es negoci així com qualsevol empresa, comprant o llogant un local i pagant ses contribucions i ets arbitris com qualsevol altra. Es mateix Ajuntament, no molt lluny de sa plaça, en es carrer d'es Centre, ha llogat uns baixos i, no per un negoci de repartir dividends, ni prop fer-hi.

Idò, en Biel i en Tià es cansaren de veure llauna verda amb una xifra pintada que passa de la desena i no arriba a la dotzena, i una gabia que pareix un home geperut. Tanta sort que s'altra companyia grossa que tenim per aquí per donar llum, i que mos omple ses façanes de trastos penjats, no han muntat un "chiringuito" d'aquests. I si no l'han posat és perquè no els interessa o no els ha passat p'es dellons.

A Cala Rajada hi ha una administració de loteria i altres jocs per espassar-se "la ilusió de todos los dias", i no l'han instal·lada ni a sa plaça d'es Mariners ni a sa d'es Pins, tot lo que segellen és de s'Estat. idò aquesta administració és un local particular que paga ets impostos; però... aquests de sa Telefònica, Gesa i, ara, l'Once mos envaeixen es nostres reduïts espais públics. I mirau que n'hi ha de baixos buits per posar-hi es trastos !

En Tià i en Biel, que sempre tenen records d'antany, comenten que fins l'any 1955 es tancats de ses berbenes es feien amb branques de sivina, les posaven tan atapides que ningú no podia entrar ni mirar, però... el jovent feia un forat... i quan es saig o es celador no els veia... Maradeueta del Sant Roser! allò era un colador.

-I tu Biel, que no saps que es 2 de juny del 50, l'amo Andreu Nadal agafà un vellmarí que pesà més de 300 quilos ?

Es dos amics sempre estan a ses mateixes, recordant coses que han passat en es nostre poble. Però aquest dia, cansats de fer es colló, asseguts darrera ets estorbos, decidiren anar a fer una volta, ja que no els agrada aguantar es taulells d'es casinos buidant vidre.

-Te'n recordes -digué en Biel- quan érem al·lotells i anàvem a matances a ca's Padri d'en Jaume "Pillu", allà, an es Castell ? Es seu padri mos contava històries i, recordes que es corral arribava set o vuit pases lluny d'es Castell i d'es portal del Rei en Jaume ? Tots es voltants perteneixien an es Castell. Un estranger, actual propietari d'aquesta casa, pel que m'han dit, no deu estimar gens ni mica es nostre poble i ho demostra perquè no li ha ajudat en res. En canvi ell ha fotut una bona trinxa de terreny a n'es Castell i convendria que la mos tornàs ben aviat.

-Per què no anam a veure-la ?, amb aquest solellet que fa tan bo ?

-No se si la veurem, a sa paret, que aquest bergant la feta arribar fins en es mur d'es Castell, i és que hi ha sembrat una planta enfiladissa que l'ha tapada. Aquestes plantes, si les reguen un poc, les ret molt es creixer.

Partiren, tira tira, cap amunt i, quan foren a dalt de ses escales s'aturaren a descansar, esquena a paret, per recobrar s'alè. Mentre estaven recolzats, en Tià digué

-Veus aquesta torre que tenim davant, sa que està més avall de totes, va esser lo darrer que feren quan començaren es Castell, a sa primera etapa. A s'endret de sa torre hi va haver es primer portal d'es Castell. On ara hi ha es Portalet, abans hi havia mur clos.

Quan hagueren descansat, entraren an es Castell per veura sa paret per sa part de damunt sa murada, que és d'on es veu millor aquest marruell. An es dos amics fa rabiar que aquest estranger hagi fet

una paret on no podia i convengueren en que un altra dia pujarien amb s'uixol i es martell de punta... i mos provarem amb aquest tros de banc, a veure qui es cansa primer, ell de refer-la o noltros d'esbucar-la.

Des de dalt de sa murada passaren una bona estona mirant lo que tantes vegades havien vist i mai els cansava. Recordaren quan eren allots i pensaven que anaven en avió. S'ho passaren molt bé, mirant es poble des d'allà dalt. Després d'haver-lo contemplat una bona estona es giraren a mirar es recinte, net

Vatualmon -va dir en Biel- això no seria gens dolent que es posàs en marxa. Si es fa això és molt important triar bé ets enderrocs, perquè ses pedres serveixen i s'han d'estojat per si un dia reconstrueixen ses cases d'es Castell o sa Torre d'en Nunis.

-No t'agradaria, que si un dia això es feia, mos diguessin qualche cosa ? Mos ho estimam, mos agrada i, n'entenem una mica. Pujariem aquí dalt perquè no fessin disbarats, com ses cunetes per

d'herbes; però amb un parell de camionades d'enderrocs acaramullats a la part baixa, que cada vegada que hi han fet feina no els han trets, i ja arriben quasi a dalt d'es passadís de sa murada on hi hagué ses cases d'es primers moradors d'es Castell.

Estigueren una bona estona, xerrant de moltes de coses que els agradaria fessin en es Castell.

-Ara que sa feina de picapreder ha minvat molt -digué en Tià- seria es moment oportú de que algú deixàs una grua, tanmateix les tenen aturades. Així ets enderrocs, una vegada triats, anirien directament d'es Castell an es camió. Pens que més d'un camioner, qualche dissabte, feria un viatge fora cobrar ni un cèntim i, "grüista" tampoc no en faltaria.

replegar s'aigua, que només serveixen per fer caure sa gent. Què tenien por que s'aigua s'embassàs per damunt es Castell ? Que creien que ses dones, en pujar mudades, posarien es tacons dins es bassiots ? Idò no, per aquí dalt s'aigua no s'embassa i, a ses dones, amb aquest empedrat, així com l'han fet, les ve just aguantar-se dretes i no pegar de grapes.

Es matí els passà volant i quan es donaren compte ja era hora d'acostar-se a sa taula per posar busques en es niu. Devallaren d'es Castell sense haver vist sa paret, amagada per sa planta enfiladissa, però... decidiren que no s'estorbarien masa a tornar a pujar per veure-la més de prop. □

La mare de Déu de l'Esperança

Segle XIX

A finals del segle XVIII i durant el primer quart del segle XIX el culte a l'església del Castell perdé força; les causes eren senzilles: en primer lloc perquè els pobladors ja havien abandonat la vivenda de dins el castell i s'havien mudat als nous barris; altres pobladors s'havien dispersat per les nombroses cases de camps; a l'any 1820 l'esglesieteta i els seus voltants foren abandonats, per manament de les autoritats, com a lloc d'enterrament.

A l'any 1830 començava la construcció de la nova església parroquial. A l'any 1836, quatre anys abans d'acabar el temple, baixaren la reserva del castell per així poder celebrar culte al nou temple. Una de les primeres capelles que s'edificaren fou la de l'Esperança. Aleshores es va esculpir en pedra la mare de Déu que conservam al temple parroquial.¹

El trasllat del culte no va fer disminuir la devoció a la verge de l'Esperança que havia quedat al castell sinó que creixia cada vegada més.

A l'any 1866, el batle de Capdepera, complint un acord de l'Ajuntament, suplicava al bisbe de Mallorca que permetès el culte públic a la Verge en el seu oratori del castell.² En el mateix document s'afirma "que les pràctiques religioses han continuat i continuen malgrat el decaïment del temple. El dia 18 de desembre és per aquest poble un dia gran, un dia sant i solemne en el qual a l'obligació de no treballar s'hi uneix la d'escoltar missa".

Aquesta instància no tingué resposta. En el mes de juliol de 1871 el vicari Josep Sureda insistia davant el bisbe demanant la autorització per celebrar culte, ja que "hi ha molta devoció a la Verge de l'Esperança, com ho demostren el nombrosos presents i mortalles que hi ha dins l'edifici i que diàriament augmenten. Després de ser pregat per diverses

piatoses persones per celebrar alguna festa votiva en honra i glòria de Déu i de la Santíssima Verge he decidit insistir..."³

Abans de complir-se el mes, el vicari ja tenia l'autorització per celebrar culte al castell.

No conservam cap imatge antiga de l'Esperança, segurament perquè eren de fusta. Quan s'edificà el nou temple parroquial s'adquirí una escultura de pedra de la verge de l'Esperança. Segons uns apunts⁴ aquesta imatge es de l'any 1833. La verge ocupa el centre del retaula i està situada dins un nínxol; la base de l'escultura és un núvol rodejat d'àngels que ens indica la proximitat entre el cel i la terra. Vesteix de manera molt senzilla i sense mantell; demunt el seu ventre hi ha un sol pintat com era característic en les escultures referides a l'Esperança. A la part superior del nínxol hi ha un colom que simbolitza l'Esperit Sant que anuncia la bona nova del naixement de Jesús.

L'imatge del castell és més moderna, segurant de l'any 1872. L'arxiduc Lluís Salvaodor assenyala que "el retaule de l'alatar major és modern, on està exposada a la veneració dels feels una imatge, també moderna, de la Mare de Déu de l'Esperança.

La verge del castell era de bulto, es a dir, just tenia el cap i les mans; anava vestida i coberta per un mantell molt treballat, duia una llarga caballera postissa segons el gust d'aquells moments. Recordau que la Mare de Déu de Sant Salvador d'Artà anava vestida d'una manera semblant, de la mateixa manera que també hi anava la mare de Déu de Lluc fins a l'any de la seva coronació (1884).

Les dues imatges són bestant diferents. L'escultura de l'església parroquial recolleix els símbols que definien l'antiga devoció a l'Esperança; a la fotografia de Francesc Vives no porta corona ni cap joia. La verge del castell porta corona i recades i un vestit magestuós i ostentós. mentre que la primera imatge representa una Mare de Déu molt humana, en estat de bona esperança, la segona imatge representa una Reina del Cel.

¿Com és possible que un període de cinquanta o seixanta anys el cel i la terra s'allunyassin tant? L'explicació cal cercar-la en els profunds canvis socials que es produïren en aquest període. Un gaballí, segurament el prevere Joan Serra, ho explicava a finals del passat segle d'aquesta manera: "enmig de less terribles sembatudes que des de la revolució de Setembre (any 1868) han fet minvar l'antiga i ardenta fe d'aquest poble, valgue la devoció a la Verge de l'Esperança que s'ha mantingut, com àncora ferma, enmig del desfet temporal..."

Per aquells anys, 1869-1871, es va celebrar el Concili Vaticà I amb l'intenció d'aglutinar el món catòlic a l'entorn del Papa. Un del fruits d'aquest Concili fou la decissió de revitalitzà el culte a la Verge Maria .

El culte a la mare de Déu del castell s'adaptà al nou temps. A l'any 1893 i per primera vegada, el devots a la verge pujaren en processó al Castell cantant el rosari. En

aquella ocasió es decidí repetir aquest fet cada any i dedicar una novena a l'Esperança.

Per no crear confusió entre la verge del temple parroquial i la verge del castell, traslladaren l'imatge de l'Esperança de la parròquia a la capella de Sant Antoni i dedicaren la capella a la verge del Roser⁵

La verge del castell ja no sortirà en processó per demanar la providencial pluja que salva les collites i allunyi el perill de la fam, sinó per impulsar la seva devoció i aclamar-la com a Reina del Cel i Mare del gabellins.

Reina del cel amorosa
nostra Esperança siau.

Josep Terrassa

Notes.

1. Gaspar Munar. *Santuario de Nuestra Señora de la Esperanza*. 1967.
2. Arxiu Diocesà. Any 1866. III/92/45.
3. Ibid. Any 1871.
4. Apunts de Joan Serra recollits per Melcion Lull en el seu llibre *Historia religiosa de Capdepera*.
5. Arxiu Parroquial. Inventari de finals de segle XIX.

TEORIA ELEMENTAL DE LA CORRUPCIÓ ECONÒMICA

Una definició senzilla ens serà suficient per bastir una teoria econòmica elemental sobre la corrupció política. Hi ha corrupció quan: 1. Es desvien fons públics cap a usos privats. I, 2. Quan s'obtenen rendes a canvi de suborns (que es poden acceptar o imposar).

Alguns dels factors que influeixen sobre la corrupció són: a) Els beneficis que s'en poden obtenir. És d'esperar que com més grans siguin aquests, més corrupteles hi haurà. b) La probabilitat d'esser descobert. c) La quantitat de doblers que es maneja. Com més diners passin per les mans dels corruptes més se'n quedaràn. d) El cost a pagar en cas d'esser descobert. Costos polítics -no ser reelegit-, econòmics -devolució del robat i indemnitzacions-, penals -presó, inhabilitacions, etc-. e) Les rendes dels altres contractants il·legals. f) La rentabilitat dels diners en àrees legals. g) La ètica personal. h) Etc.

La curva del corrupte és una representació gràfica del seu comportament. Com més alts siguin els beneficis que s'obtenen del frau, més impel·lit es sentirà a fer-ho.

$$C2 > C1 \Rightarrow Q2 > Q1$$

La corrupció té un límit quan el benefici marginal de la darrera pesseta destinada a la corrupció (BmC) és igual o inferior al benefici marginal de la darrera pesseta destinada a activitats legals (BmAL). No té cap sentit continuar invertint en activitats il·licites, ja que el benefici que se'n treu és igual o inferior al que reporten les activitats legítimes.

$$\text{no corrupció} \Leftarrow 1 > \text{BmC} / \text{BmAL} > 1 \Rightarrow \text{corrupció}$$

A la gràfica 2, OQm és la quantitat màxima de doblers que es destinen a activitats corruptes, que es correspon amb el benefici corrupte màxim OBmC. A partir de Qm és més rendible invertir en activitats legals. La curva BmC descompta el cost i la probabilitat d'esser atrapat.

El corrupte intenta maximitzar els seus ingressos atípics, al igual que qualsevol altra persona. La següent fórmula ens facilitarà l'estudi del seu comportament.

T és la quantitat destinada a corrupció.

Q el pressupost del qual disposa el polític.

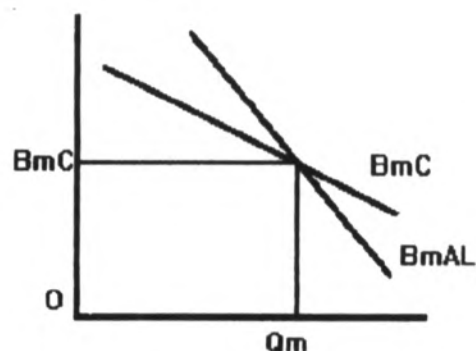
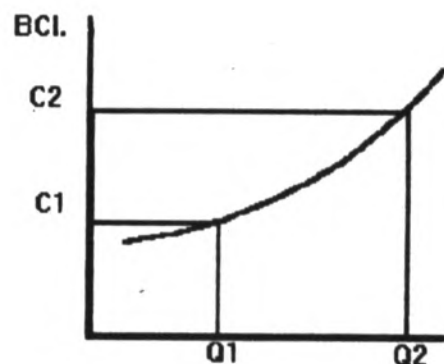
λ és la quota que desvia cap a usos privats il·legítims ($0 < \lambda < 1$ / $\lambda = 1, 2, 3 \dots Q$).

P la probabilitat, segons propia valoració del polític, d'esser descobert. Principalment per la premsa o l'oposició política que ansieja ocupar el càrrec. La probabilitat que sigui descobert per l'electorat és, més bè, remota. $P' = (1-P) / 0 < P < 1$.

R són les rendes de les distintes àrees o persones a les quals es poden exigir (o acceptar) suborns

φ és la quota a cobrar com a suborn. ($0 < \varphi < 1$ / $\varphi = 1, 2, 3 \dots R$)

C és la suma dels costos a pagar en cas d'esser descobert.

$$\text{maximitzar } T = [\sum Q \lambda_Q] P'_Q + [\sum R \varphi_R] P'_R - \sum C P'_C$$

Si recordam la definició del principi, veiem que el primer sumand és l'apartat 1 i, el segon és l'apartat 2. Efectivament, com més alt sigui el pressupost en mans del polític i major la quota que desviï cap a afers il·legals, major serà la corrupció. Igualment, com majors siguin les rendes dels grups o persones contractants de suborns i major sigui la quota a cobrar, major serà la corrupció. Al resultat dels dos sumandos li restem els costos a pagar en cas d'esser destapat s'embull, ja que són clarament un factor descoratjador. Als distints sumandos els multiplicam per la probabilitat que creu té el subjecte d'esser descobert en cada cas en que es troba involucrat, ja que aquesta influeix clarament en la seva conducta.

De fet, el polític, pot manipular λ i φ ja que el demés no depen d'ell. A priori pot lluitar per aconseguir el departament millor dotat o ampliar al màxim el pressupost del seu departament. No sempre l'àrea amb més diners és la que permet maximitzar la fórmula, pensem en R i C.

Com més a propats a zero siguin els valors de λ i φ menys corrupció i, viceversa, com més s'atraquin a u, més corrupció.

C ho suposam constant i depèn de les lleis, institucions, mecanismes de control, etc. aprovats pel gremi dels polítics. Aquí es pot dar un cercle viciós afavoridor de corrupteles.

P' encara que depen d'una valoració subjectiva per part del polític, incorpora l'experiència coneguda d'altres casos de corrupció i els intents d'esclariment o amagarla. Si la probabilitat és zero la corrupció serà màxima, si és u, al multiplicar per zero, la corrupció serà nula.

La persecució del delictes té un límit quan la darera pesseta destinada a la repressió de l'activitat delictiva atrapa menys d'una pesseta corrupta. La corda val més que el poal i s'atura la persecució. En aquest punt d'equilibri s'accepta l'existència de la corrupció, ja que costa més la seva persecució que el possible benefici que s'obté de la detenció del delinquent. Evidentment els corruptes estan ben disposats a invertir diners per no esser descoberts.

La curva I del gràfic relaciona l'inversió destinada a combatre la corrupció amb el número de casos resolts. L'inversió màxima és Olm perquè a partir d'aquest punt, per més que si destinin fons a investigar la corrupció, no s'en descobreixen nous casos. La quantitat Ole és l'òptima, ja que permet descobrir ODE delictes amb la màxima rentabilitat. El corrupte intentarà que la curva I es desplaci cap avall, per exemple I' , d'aquesta manera augmentar la seva impunitat. Ho intentarà maquinant complicades estratagemes o amb... nous suborns!

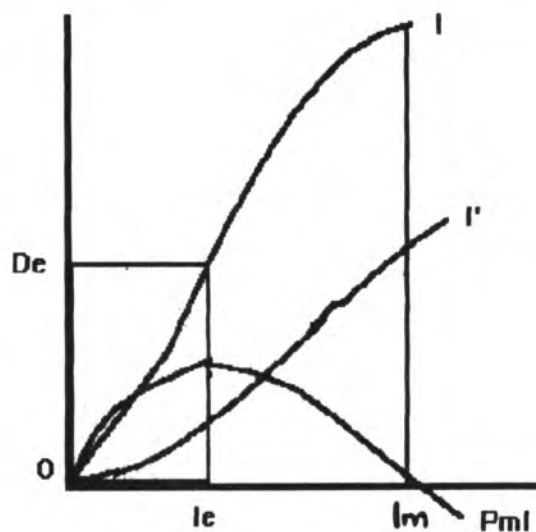
Abans hem dit que la corrupció té un límit per cadascuns dels polítics que s'hi dediquen. Possiblement, molt abans d'arribar-hi, un per un, a aquest límit, ni ha un altra que impedeix la seva expansió. La corrupció política és un trasvàs de recursos desde àrees productives a altres de consum. Significa, també, una redistribució de la riquesa a favor dels corruptes i contra la resta de la població. Hi ha distorsions en els preus relatius, canvia la rentabilitat dels distints sectors econòmics i la distribució dels recursos productius. En definitiva, disminueix el benestar dels que no participen del joc brut. Al final, les ineficiències socials produïdes per la corrupció posen en marxa els mecanismes de regeneració política.

Algú pot pensar que els frens a la corrupció són d'ordre moral. Més pràctic és intentar organitzar el sistema polític-administratiu de tal manera que P i C siguin elevats.

A les societats sobre-industrialitzades les relacions econòmiques entre l'administració pública i els particulars són molt complexes i es fa difícil, no tans sols, descobrir la corrupció; sinó, fins i tot, esbrinar les conductes corruptes de les que no ho són.

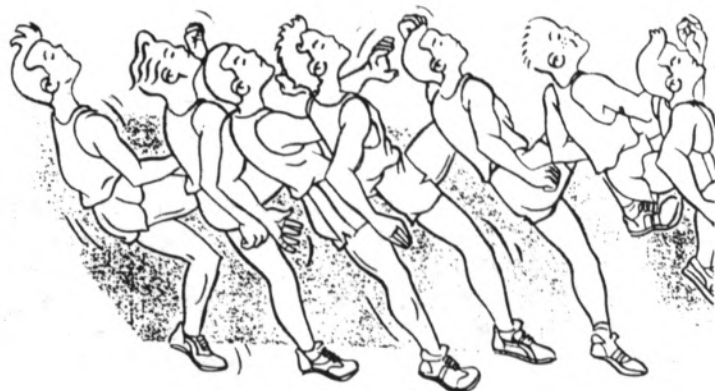
Al cap d'avall, la cultura política és el factor clau. Quan s'abandona el rol de súbdit i se exerceix de ciutadà, exigint comptes als polítics, la corrupció minva per si mateixa.

Josep Sureda i Fuster

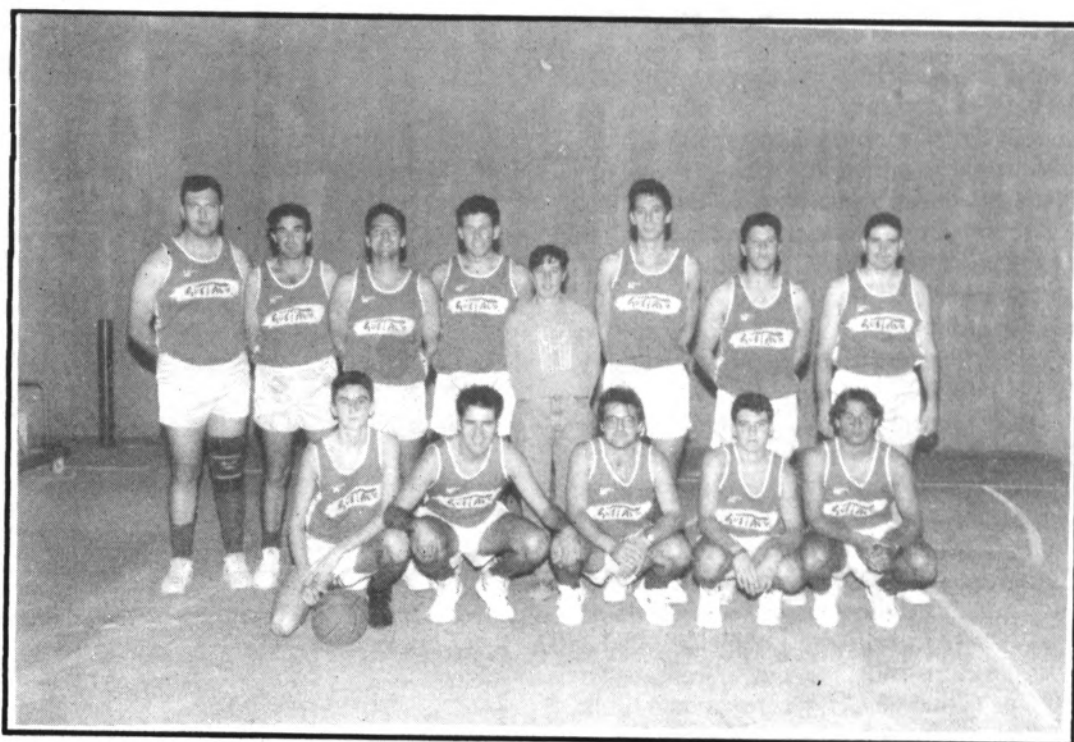

ESPORTS.

JUDO: El passat dia 11 es commemorà els 30 anys de la Federació Balear de Judo amb un sopar al Casino de Mallorca. Amb tal motiu la Federació homenajà als judoques guanyadors de medalles en competicions d'alt nivell. Entre aquests destaca el judoka gabellí, Santi Espiritusanto, que obtingué, l'any 1990 la medalla d'argent al campionat d'Espanya, en la categoria sota-15.

EQUIPS CAP DE LLEVANT

BASQUET JUNIOR

Bartomeu Alvarez, Toni Macarro, Manolo Barba, Marcos Balaguer, Ani Muñoz (entrenadora)
Kiko Muñoz, Bartomeu Alzina, Francesc Cantallops, Carles Blanes, Joan Flaquer, Joan R. Esteva,
Alberto, Jaume Piris.

el planeta verd.

EL PLANETA VERD.

CABRERA, Parc Natural o aparcament d'iots. ?

Cabrera ha estat declarada Parc Natural Marítim-terrestre. És el primer d'aquest tipus que hi ha a Espanya i a la Mediterrània occidental. Fa pocs mesos sortiren les normes de gestió i funcionament del Parc Natural, sense el consens del patronat que el regeix, ja que Govern Balear i ajuntament de Palma es retiraren del mateix. El que hauria d'ésser un motiu de joia i satisfacció per a tots els mallorquins, s'ha tornat un agre enfrontament entre la Direcció del Parc/ICONA/ecologistes contra els representants d'ANADE i Govern Balear.

La qüestió és senzilla (ridícula, diria jo) i consisteix en la necessitat de fixar, o no, una limitació dels vaixells i iots que poden pernòctar a les cales de l'arxipèlag i limitar a 50 els que poden ancorar de dia. Els directius d'ANADE defensen la llibre circulació i pernòcta. Les normes proposen cinquanta visites i la necessitat de notificació prèvia de l'anada. Curiosament no s'ha arribat en tot l'estiu al màxim permès, excepte el dia de la manifestació convocada per ANADE.

Els que demanen la llibre navegació i fondeig a Cabrera (Govern Balear, inclòs) volen que una minsa quantitat de privilegiats, puguin seguir fent el que volen a la mar. Per què fer un parc natural, si després no es controla? Per què deixar que uns individus puguin seguir embrutant la mar a una zona protegida? (I que els navegants embruten, i molt, no hi ha cap dubte. Qui pensi el contrari que es capfiqui al Guyó i veura la varietat de fems i botelles depositades al fons marí pels iots).

El Govern Balear hauria de prendre exemple de la direcció del parc i gestionar el seus espais naturals que, tret de S'Albufera, són un desgavell

administratiu, sense cap tipus de vigilància, quan no són un autèntic femer (Punta de n'Amer, és un exemple).

Malgrat les queixes i demagògia emprada per aquest influent, que no important, grup de pressió s'ha de constatar que:

* El parc natural de Cabrera ha estat visitat més que mai pels mallorquins, especialment amb l'oferta feta als col·legis per que els seus alumnes puguin visitar-lo gratuïtament. Això sí, respectant l'entorn complint unes normes i acompanyats d'unes monitores (molt simpàtiques per cert!).

* Al parc natural és necessària una limitació d'embarcacions i visitants, si no el deteriorament de les condicions naturals és evident.

Esperem que no es modifiquin les normes actuals i que Cabrera sigui vertaderament un PARC NATURAL (així amb majúscules) com pertoca, com són els millors Parcs Naturals del món.

Ja és l'hora que cert interessos gremials o particulars no tenguin més valor que el bé comú de tots els mallorquins.

ACTIVITATS I RECURSOS D'EDUCACIÓ AMBIENTAL

Grup Balear d'Ornitologia i Defensa de la Naturalesa
L'ASSOCIACIÓ ECOLÒGISTA DE LES BALEARS

Programa d'Educació Ambiental.

Molt sovint s'acusa als ecologistes d'ésser poc pràctics, de predicar i teoritzar molt

sense donar solucions pràctiques.

Aquesta postura xoca frontalment amb la realitat, especialment a les illes on els grups naturalistes gaudeixen d'una notable maduresa que els fa creïbles al conjunt de la societat. Per confirmar aquesta opinió el GOB ha ofertat una sèrie d'activitats d'Educació Ambiental per escoles, grups o institucions locals. Totes inclouen monitors, material i recollament.

Aquest programa ofereix:

- * Xerrades amb suport audiovisual i material didàctic, adaptades als cursos escolars.
- * Tallers pràctics: reciclatge de paper, deixalles, de Consum i Medi Ambient, d'Energia,.
- * Jocs de simulació: joc de l'aigua, jugam amb la natura.
- * Excursions amb monitors a la Trapa.

A més ofereix altres serveis als ensenyants i associacions:

- Material didàctic imprès.
- Material bibliogràfic i biblioteca.
- Arxiu de premsa (temes naturalistes).
- Videoteca
- Publicacions divulgatives i campanyes.
- Suport i assessorament per a ensenyants, centres escolars i institucions, per organitzar i ajudar a realitzar activitats relacionades amb l'Educació Ambiental (realització de campanyes de recollida de paper, vidre, piles...sortides de camp, jornades, etc)

Com veis no es tracta de xerrar, hi ha una proposta àmplia, flexible i concreta de feina. Aprofitar-la individual o col·lectivament és, ja, feina nostra.

Notícies.

Al número 131 (mes de maig) dins aquesta secció, comentaven el perill de la propagació de l'alga exòtica "Caulerpa taxifolia", com una cosa llunyana. Però la realitat a vegades supera la ficció, i l'alga assassina ja ha estat trobada a Mallorca (Cala D'Or) i Menorca (Caló d'En Bosch). Els llocs d'aparició fa pensar que ha estat l'ancora de qualquena embarcació o iot el que l'ha duta i no pas les corrents marines. A Cala D'Or l'àrea afectada és d'uns 400.000 metres quadrats.

Tot pareix indicar que no serà fàcil d'erradicar, l'eliminació es fa manual.

Molí d'en Pericus

En Pericus era el pare d'Elionor Servera. Feia de traginer d'obra de palma i comerciava en queviures. No era gaire ben vist entre la població perquè tenia pocs escrúpols. A un aldarull que es produí devers l'any 1918, en Pericus fou acusat de la venda de farina d'ossos.

Aquest molí va ser dels darrers en construir-se; no consta a l'obra de l'Arxiduc Lluís Salvador, escrita entorn a l'any 1874. El molí formava part de l'entramat comercial d'en Pericus el qual baratava obra de palma per farina.

És un dels molins més ben conservats i complets. Recentment ha sofert algunes modificacions i afegits poc adequats que desvirtuen el conjunt.